

«УТВЕРЖДАЮ»

Ректор Кыргызского государственного
юридического университета
Кыргызской Республики

д.ю.н., профессор Рысмендеев Б.Дж.

Б. Дж. Рысмендеев
«09» декабря 2019 г.

**Кыргыз мамлекеттик юридикалык университетинин “Конституциялык жана муниципалдык укук” кафедрасынын жана “Мамлекет жана укук теориясы жана тарыхы” кафедрасынын кеңейтилген отурумунун №6 протоколунун
КӨЧҮРМӨСҮ**

г. Бишкек

«09» декабрь 2019 г.

Төрага: Муратбекова С.М. – Конституциялык жана муниципалдык укук кафедрасынын башчысы, ю.и.д.

Катчы: Молдошева А.К.– Конституциялык жана муниципалдык укук кафедрасынын окутуучусу.

Катышкандар: д.ю.н., проф. Рысмендеев Б.Дж. (12.00.02, 12.00.14), д.ю.н., доц. Кочкарова Э.А. (12.00.02), д.ю.н., д.ю.н., доц. Сабырова К.Ж. (12.00.11, 12.00.14), д.ю.н., доц. Камытов К.Т. (12.00.11, 12.00.14), д.ю.н. доц. Дмитриенко И.А. (12.00.14), к.ю.н., доц. Муратбекова С. М. (12.00.02), к.ю.н. Найманбаев А.Б. (12.00.01), к.ю.н. Казакбаев М.К. (12.00.02), к.ю.н. Жакыбакунов Э.Т. (12.00.14), к.ю.н., Мусабаева Н.А. (12.00.06), к.ю.н. Ахметов М.А. (12.00.02), к.ю.н. Омукеева Н.А.(12.00.14), к.ю.н., доц. Самудинов У.М.(12.00.02), к.ю.н. Анаркулова Э.С. (12.00.14), к.ю.н. Жантаева Г.Г, (12.00.14), старший преподаватель: Саипова М.Б., преподаватели: Такырбашева Д.М., Боогачиева З. Т., Айтбаева Б.М., Рысалиева М.С., Джамангулов А.Б., Молдошева А.К., Айдыралиев А.З., Нуридинова А.Н., Жолдошбекова А.Ж.

Соискатель: к.ю.н. Джумалиев Д.С.

Күн тартиби:

1. Джумалиев Данияр Сардарбековичтин 12.00.02-конституциялык укук: муниципалдык укук; 12.00.10.-эл аралык укук; европа укугу адистери боюнча “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспектер” аттуу темадагы юридикалык илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык изилдөө ишин талкулоо

Угушту:

Төрага: Урматтуу кесиптештер, биздин бүгүнкү күн тартипте Джумалиев Данияр Сардарбековичтин 12.00.02-конституциялык укук: муниципалдык укук; 12.00.10.-эл аралык укук; европа укугу адистери боюнча “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспектер” аттуу темадагы юридикалык илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык изилдөө ишин талкулоо маселеси турат.

Диссертациянын темасы жана жана илимий консультанты Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиясынын Окумуштуу кеңешинин чечими менен бекитилген. Илимий консультант ю.и.д., профессор, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген юристи Кerezбеков К.К.

Кафедранын отурумун өткөрүүгө кворум бар, эгерде эч кандай каршылыктар жок болсо, анда диссертациянын негизги жоболорун билдирүү маскатында сөз изденүүчүгө берилет.

Изденүүчү: Джумалиев Д.С.: Урматтуу кесиптештер, уруксат этсеңиз, сиздердин көңүлүңүздү “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспекти” аттуу темадагы диссертациялык изилдөө ишине бурамын.

Мамлекеттик бийлик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында жүргүзүлгөн реформалардын шартында теоретикалык деңгээлде мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин мүмкүн болгон моделдерин ачып көрсөтүү маселеси, ошондой эле ошол өз ара мамилелердин моделинин өгөчөлүктөрүн белгилеп, аны реформалоо жолдорун аныктоо маселеси бүгүнкү күндө маанилүү жана актуалдуу болуп эсептелинет.

Изилдөө ишинин актуалдуулугу мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын жергиликтүү өз алдынча башкарууну уюштуруунун жана иш-аракетинин жалпы принциптерин аныктоо укугунун салыштыруу зарылдыгы менен аныкталат. Ошону менен катар, уюштуруунун жалпы принциптеринин мазмуну кандай экендигин, жергиликтүү өз алдынча башкарууну жөнгө салууда мамлекеттик бийлик ошол принциптердин чегинен чыга алабы, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун уюштуруу принциптердин бардыгы бир мыйзамдын ичинде топтолушу керекби деген суроолорду чечиш керек. Тийиштүү мыйзам канчалык даражада деталдаштыруу менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун негизин аныкташкерек экендиги да так эмес маселе болуп жатат. Мындан тышкары, мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү менен байланышкан укуктук көйгөйлөр тутумдуулуктун, макулдашуулуктун жоктугунан, бул чөйрөнүн ченемдик-укуктук жөнгө салуусунда болгон бир-бирине каршы келе тургандыктын кесепетинен келип чыгат. Белгилеп кеткен жана башка көйгөйлөр жана кайчылыктар ачык көрсөтүлүш керек, алэми алардын себептери анализденип, көйгөйлөрдү чечүү варианттары сунушталыш керек.

Мамлекеттик бийликтин органдары менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүүсүнүн жаатындагы эл аралык жана улуттук мыйзам чыгаруучулуктун өз ара катыш маселесин анализдөө азыркы өнүгүү баскычында эл аралык укуктун жалпыга таанылган принциптердин жана ченемдердин ролу жөнүндөгү маселени чечүүгө карата болгон жаңы мамилелерди издөө үчүн гана эмес, ошондой эле эл аралык-укуктук ченемдери жүзөгө ашырууга катышкан ички мамлекеттик укуктун субъекттери – мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары үчүндө өтө маанилүү жана зарыл.

Мамлекеттик бийлик органдарынын жана эл аралык органдарынын өз ара аракеттенүүсүн жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзам чыгаруусу жана эл аралык мыйзам чыгаруусу мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин эволюциясына таасир тийгизген жергиликтүү өз алдынча башкаруу жана мамлекеттик бийликтин органдарынын тутумунун тигил же бул элементтеринин белгилөө өзгөчөлүктөрү Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайыктуулугу жагынан кылдат изилдөө жүргүзүү керек [1].

Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелерин укуктук жөнгө салуусу менен байланышкан маселелердин изилдөөсү, бир жагынан, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдары жана башка жагынан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосундагы мамилелерди шайкештөө

үчүн, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун чыныгы калыптанышы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз иш-аракетине жоопкерчилик принцибин иш жүзөгө ашыруу үчүн маанилүү илимий көйгөй болуп саналат.

Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсүнө тиешелүү теорияда жана практикада пайда болуучу бардык айтылып кеткен жана башка маселелер диссертациялык изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун, маанилүүлүгүн шарттады.

Диссертациянын темасы ири илимий программалары жана негизги илимий-изилдөөчүлүк иштери менен байланышы. Диссертациянын темасы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиянын конституциялык жана муниципалдык укугунун кафедрасынын илимий-изилдөө ишинин планына кирет, ошондой эле 2013-2017-жылдардын мезгилине Кыргыз Республикасын туруктуу өнүктүрүүнүн Улуттук Стратегиясы менен жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан кабыл алынган 2013-2017-жылдарга Кыргыз Республикасын жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү Программасы менен байланыштырылган.

Изилдөө максаты. Диссертациялык иштин максаты болуп укук колдонуу процессинде Кыргыз Республикасынын мыйзам чыгаруунун колдонуудагы ченемдеринин теоретикалык-укуктук анализинин жана практикалык жактан ишке ашыруунун көйгөйлөрүн жана кемчиликтерин таап ачып көрсөтүү үчүн Кыргыз Республикасындагы мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсүндө болгон теоретикалык жана практикалык көйгөйлөрдү комплекстүү талдоо болуп эсептелинет.

Бул максатка жетүү үчүн диссертацияда төмөнкү маселелер коюлду:

- мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын өз ара аракеттенүүсүнүн тарыхый өнүктөрдө кароо, тарыхый салттардын азыркы күндөгү жагдайга таасир тийгизгендигин көрсөтүү, өз ара мамилелердин кийинки өнүгүү тенденцияларын аныктоо;
- Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин түзүлүп калган тутумуна анализ жүргүзүү;
- улуттук мыйзам чыгаруунун жана эларалык укуктун ченемдеринин укук чыгаруу жана укук колдонуу процессиндеги ара катышын ачуу, Кыргыз Республикасынын укуктук системасына тышкы таасир кылуунун принциптерин жана чектерин белгилөө;
- мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын ортосундагы алып баруу предметтерди жана ыйгарым укуктарды чектөөнүн негизги маселелерин аныктоо;
- мамлекеттик бийлик менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү тутумун өркүндөтүлүшүнүн практикалык маселелерин кароо жана аларды чечүү варианттарын сунуштоо;
- Кыргыз Республикасында мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүүсүндө эл аралык укуктун ролун аныктоо;
- жергиликтүү өз ара башкаруунун ишин мамлекеттик бийлик жактан жөнгө салуунун өз ара байланышкан формаларын белгилөө;
- мамлекеттик бийликтин жана проанализировать правовые основы экономического взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления, выявить проблемы и предложить способы их решения;
- мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана кызмат адамдарынын алардын өз ара аракеттенүүсүндө жоопкерчиликтин бүтүн жалпы теоретикалык концепциясын түзүүгө түрткү болгон жыйынтыктарды жана сунуштоолорду туюнтуу;

- Кыргыз Республикасындагы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин эффективдүүлүгүн жогорулатуу боюнча корутундуларды жана сунуштарды түзүндүрүү.

Иштин илимий жаңычылдыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү эволюциясынын процессинде келип чыккан теоретикалык жана практикалык көйгөйлөрдүн комплекстүү изилдөөсүн жүргүзүүнү биринчи ирет аракет жасоодо камтылат. Иштин жаңычылдыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү жаатында улуттук жана эл аралык мыйзам чыгаруунун көрсөтүлгөн анализи, ошондой эле мыйзам чыгарууну өзгөртүү перспективасы жана жаңы ченемдерди кабыл алуунун кесепеттерин таап белгилөөсү шарттайт.

Иште мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсүн түзүү тажрыйбасынын олуттуу өзгөчөлүктөрү теоретикалык мамилелер менен айкалышат, бул мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелердин өнүгүү тенденцияларын аныктоого, алардын укуктук жөнгө салуусунун тажрыйбасын мыктылоого мүмкүндүк берет.

Изилдөө жыйынтыктарынын тажрыйбалык маанилүүлүгү мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү тутумун жөнгө салуучу укуктук актылардын мыктылоонун (бийлик деңгээлдердин ортосунда ыйгарым укуктарды чектөө, муниципалдык түзүмдөрдүн айрым түрлөрүнүн статусун тактоо, жергиликтүү маанидеги маселелерди мамлекеттик бийлик тарабынан чечүү, жарандык жүгүртүмдө жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын катышуусу, бюджетаралык мамилелердин маселелери боюнча) маанилүү багыттарын негиздөөдө камтылат.

Теоретикалык жана башка көйгөйлөрдүн комплекстүү изилдөөсү, мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин түзүлгөн практикасын анализдөөсү жана баалоосу, кенемтелерди жана кемчиликтерди таап белгилөө мамлекеттик бийлик менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин көйгөйлөрүн иштеп чыгарууга салым кошкон бир катар жыйынтыктарды, сунуштарды, чечимдерди коргоого көрсөтүүгө мүмкүндүк берет.

Диссертациянын материалдары конституциялык укук, муниципалдык укук жана эл аралык укук сабактары боюнча илимий жана педагогикалык иште, окуу программаларды жана уеулдук сунуштамаларды, студенттер, ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызмат адамдары үчүн окуу куралдарын жана окуу китептерди даярдоо процессинде колдонууга болот.

Кыргыз Республикасында мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын иш аракетин укуктук жөнгө салуунун теоретикалык жана практикалык көйгөйлөрдү изилдөөсү төмөнкү негизги жоболорду түзүнтүп жана коргоого чыгарууга мүмкүндүк берет.

1. Муниципалдык башкаруунун дуализм теориясын колдонуунун тажрыйбалык маанилүүлүгүн жергиликтүү башкаруунун өз алдынча жана өзүнүн жоопкерчилигинин астында жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү, ошол эле убакта, жергиликтүү өз алдынча башкарууг берилген мамлекеттик маанидеги маселелерди чечүүдө мамлекеттик бийлик органдарын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын камтыган жалпы элдик бийликтин бирдиктүү тутумунун чегинде аракеттенүү укугун таануу мүмкүнчүлүгүн бергендиги негизделенет.
2. Мамлекеттик бийликтин органдары жана жергиликтүү өз ара башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүүсүнүн жаатында улуттук жана эл аралык мыйзам чыгаруунун анализинин негизинде, диссертантын пикири боюнча, төмөнкү мыйзам жактан бекитүүгө муктаж болгон принциптерге: максатка ылайыктуулук, өзүнүн компетенциялардын чегинде мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын өз алдынчалыгы, тен укуктуулук, башка муниципалдык түзүмдөрдүн

кызыкчылыгын кысууга жол берилбегендик, кызыкчылыктар боюнча макулдашуу, ресурстар менен камсыздандырылгандык, өз ара жоопкерчилик принциптерине негизделиши керек.

3. Ченемдик-укуктук актылардын анализинин негизинде мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча органдардын өз ара аракеттенүүсүнүн конституциялык жана эл аралык-укуктук принциптердин классификациясы сунушталат.
4. Мамлекеттик бийлик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын ортосундагы жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү боюнча ыйгарым укуктарын чектөө маселесинде аныкталгандык эместик, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын иш аракетинин так стандарттардын жоктугу жергиликтүү өз алдынча башкаруунун көптөгөн уюштуруучулук жана финансылык көйгөйлөрдүн себеби экендиги негизделенет.
5. Мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын уюштуруусун жана иш аракетин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын ченемдери алардын компетенцияларына тиешелүү болгон маселелерди чечүүдөгү өз ара аракеттенүүсүнө тийгизген терс таасири негизделенет.
6. Кыргыз Республикасынын улуттук мыйзам чыгаруусу эл аралык укукка шайкештигин камсыз кылуунун мамлекеттик каражаттарынын эффективдүүлүгүнүн начардыгы жөнүндө жыйынтык чыгарылат жана алардын өзгөчө мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын иш аракетиндеги иштиктүүлүгүн, таасирдүүлүгүн жогорулатуу жөнүндөгү сунуштоолор айтылат.
7. Мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын иш аракетин жүзөгө ашыруу механизмдеринин жана ыкмаларынын эл аралык тажрыйбасын изилдөөнүн негизинде жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына мамлекет тараптан таасир этүү формалары белгиленген жана иретке салынган.
8. Жергиликтүү бюджеттердин өз алдынчалыгын камсыз кылуу үчүн жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өзүнүн кирешелерин жана чыгымдарын пландаштырууда мүмкүнчүлөктөрүн кеңейтүүсүн, жергиликтүү бюджеттерди финансылык ресурстардын негизделбеген азайтуусунан коргоосун камсыз кыла турган жергиликтүү бюджеттердин кирешелерде өзүлөрүнүн кирешелеринин конкреттүү тизмегин жана өлчөмүн мыйзам тараптан белгилөө маанилүү экендиги негизделенет.
9. Азыркы убакта мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана кызмат адамдарынын өз ара жоопкерчилиги жөнүндө ченемдери жок экендиги ачып көрсөтүлгөн. Ошону менен бирге, биздин көз карашыбыз боюнча, мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун теңдик тууралуу конституциялык принцибинен алардын өз ара жоопкерчилигинин болуу мүмкүндүгү келип чыгат. Жоопкерчиликтин эки жактуулук мүнөзү мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун байланышынын эки жактуулук мүнөзү менен аныкталат.
10. Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын өз ара аракеттенүүсүнүн эффективдүүлүгүн жогорулатуу боюнча максатка багытталган чаралардын комплексин жүргүзүү керектиги сунушталат. Мисалы, көптөгөн укуктук ченемдер бир бирине карама-каршы болгонуна себептүү, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын жана

мамлекеттик бийлик органдардын иш аракетин жөнгө салуучу мыйзам чыгаруу актыларына өзгөрүүлөрдү киргизүүнүн жөнү бар.

Юридикалык илимге изденүүчүнүн жеке салымы изилдөөнүн жаңычылыгы менен, актуалдуу көйгөйлөрдү чечүү аракети жана мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелердин жаатында мыйзам чыгарууну өркүндөтүү аракети менен аныкталат. Коргоого коюлган жоболор диссертант тарабынан жекече иштелип чыкты.

Торага: Изденүүчүгө суроолор барбы?

Д.ю.н., доц. Сабырова К.Ж.: Данияр Сардарбекович, исходя из содержания диссертационного исследования, более детально рассмотрели вопросы касающиеся, соотношения взаимодействия органов государственной власти и органов местного самоуправления. Назовите основные модели взаимодействия органов государственной власти и органов местного самоуправления?

Изденүүчү: Спасибо за вопрос. Анализируя практику реализации положений закона Кыргызской Республики «О местном самоуправлении», можно выделить три модели взаимоотношений государственной власти и местного самоуправления. Административная модель. При ней органы местного самоуправления прямо подчинены органам государственной власти (вплоть до того, что и формирование местных органов осуществляется либо непосредственно государственными органами, либо при их активном участии). В этом варианте местная власть, по сути, полностью встроена в систему государственной власти и является ее продолжением. Последовательная реализация данной модели приводит к фактической отмене местного самоуправления и замене его системой местного государственного управления. Децентрализованная модель. При ней органы местного самоуправления полностью отделены от системы государственной власти, формируются исключительно местными сообществами и решают исключительно вопросы местного значения. Местная власть в этом варианте является самостоятельной в тех пределах, в каких это допускает государство, и связано в своей деятельности лишь рядом общих принципов, закрепленных в законодательных актах государства. Дуалистическая модель. При ней местная власть контролируется государством в той степени, в какой она участвует в решении государственных задач. Вне этой сферы и в рамках компетенции, определенной государством, местное самоуправление является самостоятельным. При таком варианте соотношения государственной власти и местного самоуправления последнее можно рассматривать как обладающее дуалистической природой: с одной стороны оно является «продолжением» государства, с другой - общественным институтом.

Д.ю.н., доц. Камытов К.Т.: Какую роль сыграло международное право в становлении правового регулирования организации государственной власти и местного самоуправления в Кыргызской Республике?

Изденүүчү: Международное право оказывает значительное влияние на формирование правовой базы местного самоуправления и, соответственно, муниципальной демократии. Безусловно, становление и развитие местного самоуправления в Кыргызской Республике были обусловлены внутренними условиями глубоких демократических преобразований, но благоприятным фоном для развития этих процессов послужили демократические факторы международной жизни, повышение роли международного права в решении мировых и внутригосударственных проблем. Успешное развитие социально-экономической системы страны по большому счету зависит от повышения роли и значимости территориального регулирования. Предоставление широких прав и возможностей самостоятельного развития регионам, повышение ответственности территорий за решение региональных проблем и вопросов и являются явными признаками успешного процесса территориального регулирования.

Дю.н., доц. Самудинов У.М.: Какие формы воздействия органов государственной власти на органы местного самоуправления вы знаете?

Иденүүчү: Благодарю за вопрос. По нашему мнению, можно выделить следующие взаимосвязанные формы регулирования государственной властью полномочий и отдельных сторон деятельности местного самоуправления:

- регулирование предметов ведения местного самоуправления;
- наделение органов местного самоуправления отдельными государственными полномочиями;
- обеспечение местного самоуправления ресурсами;
- координация деятельности местного самоуправления;
- государственный контроль местного самоуправления.

К.ю.н. Жакыбакунов Э.Т.: Данияр Сардарбекович менде сизге бир суроо бар Кыргыз Республикасында жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарын өткөрүп берүүдөгү кандай көйгөйлөрдү камтыйт?

Иденүүчү: Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары өткөрүлүп берилген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу боюнча мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосундагы ара аракетинде эң эле курчтуу көйгөй болуп бүгүнкү күндөгү каржылоо маселеси саналат. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына өткөрүлүп берип жаткан мамлекеттик ыйгарым укуктарды каржылоо баарынан мурда Кыргыз Республикасынын «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» мыйзамы аркылуу жана Кыргыз Республикасынын «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды берүү жөнүндө» мыйзамы аркылуу жөнгө салынат. Мыйзамдын 20 беренеси жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууга керек болгон финансылык каражаттар жыл сайын жергиликтүү бюджетке республикалык бюджеттен максаттуу трансферттерди карайт. Ошондой эле мыйзамда мамлекеттик бийлик органдары кабыл алынган чечимдердин, мисалы, айрым мамлекеттик ыйгарым укуктарды жүктөө жөнүндө чечимдердин, натыйжасында келип чыккан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын чыгымдардын көбөйүү жана кирешелерин азайтуу мүмкүндүгү жөнүндө сөз жүрөт.

К.ю.н. Найманбаев А.Б.: Назовите основные международно-правовые акты регулирующие деятельность органов государственной власти и органов местного самоуправления?

Иденүүчү: Спасибо за вопрос. Относительно международно-правовой базы развития местного самоуправления следует отметить, что еще в 1948 г. во Всеобщей декларации прав человека ООН, в ст. 21 было отмечено, что каждый человек наделен правом принимать участие в управлении своей страной как непосредственно, так и с помощью вольно избранных представителей.

В 1985 году происходит эпохальное событие в международном праве: были приняты фундаментальные документы, сыгравшие основополагающую роль для становления и развития института местного самоуправления во многих странах: Всемирная Декларация местного самоуправления и Европейская Хартия о местном самоуправлении.

Итак, к международно-правовым актам, которые содержат нормы регулирующие взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления можно отнести универсальные акты в области прав человека, то есть: Всеобщая декларация прав человека ООН от 10 декабря 1948 г.; Международный пакт о гражданских и политических правах от 16 декабря 1966 г.; Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 г.; Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод; Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 1 августа 1975 г.; Конвенция Содружества Независимых Государств о правах и основных свободах человека от 26 мая 1995 г. и др.

Среди международных договоров, имеющих важное значение для муниципального и международного права Кыргызстана и затрагивающих отдельные принципы организации местного самоуправления, в силу признания их Конституцией Кыргызской Республики частью отечественной правовой системы, можно назвать Всеобщую декларацию прав человека ст. 21 закрепляет право каждого человека принимать участие в управлении своей страной непосредственно или через посредство свободно избранных представителей; акты, принимаемые Содружеством Независимых Государств, одним из членов которого является Кыргызская Республика (декларация «О принципах местного самоуправления в государствах участниках Содружества» признает право граждан на самостоятельное решение локальных задач через институты местного самоуправления); акты других объединений части государств СНГ и Кыргызской Республики в рамках муниципального права.

Торага: Эгердесуроолор жок болсо, талкуулоого өтөлүк.

Ю.и.д., проф. Рысмендеев Б.Дж.: Д.С.Джумалиевдин диссертациялык иши актуалдуу темада жазылган. Изилдөө ишинин актуалдуулугу мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын жергиликтүү өз алдынча башкарууну уюштуруунун жана иш-аракетинин жалпы принциптерин аныктоо укугунун салыштыруу зарылдыгы менен аныктаган.

Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелерин укуктук жөнгө салуусу менен байланышкан маселелердин изилдөөсү, бир жагынан, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдары жана башка жагынан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосундагы мамилелерди шайкештөө үчүн, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун чыныгы калыптанышы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз иш-аракетине жоопкерчилик принцибин иш жүзөгө ашыруу үчүн маанилүү илимий көйгөй болуп саналат.

Диссертациянын негизинде, изденүүчү статистикалык маалыматтарды анализдегенди жана алынган маалыматты практикалык максатында колдонгонду, ошондой эле ченемдик жана усулдук материалдарды жакшы билгендигин айтса болот. иш жогорку илимий-теоретикалык деңгээлде жазылган, иштин жазуу стили атайын адабиятты пайдалануу менен туура колдонулган, иштин темасы толугу менен ачылган, ошондой эле иште практикалык колдонуудагы сунуштоолор бар.

Диссертацияда айтылган оң аспекти менен кошо, кээ бир кемчиликтерди да айтып кетсе болот. Диссертациянын биринчи главасында жүргүзүлгөн анализ менен мамлекеттик башкаруунун моделин түзүү ортосундагы байланышы начар. Жалпысынан диссертация дурус деп бааланды жана айтылган кемчилик изилдөөнүн сапатына эч тааринтийгизген жок жана анын баалуулугун кемиткен жок. Ошентип, Д.С.Джумалиевдин “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспекти” аттуу темадагы диссертациялык изилдөө иши коргоого сунушталат.

Д.ю.н., доц. Сабырова К.Ж.: Актуальность избранной темы исследования не вызывает сомнений и определяется тем, что анализ проблемы соотношения международного и национального законодательства в области взаимодействия органов государственной власти и органов местного самоуправления представляется необходимым на современном этапе развития не только для поиска новых подходов к решению вопроса о роли общепризнанных принципов и норм международного права и международных договоров, но и для субъектов внутригосударственного права - государственных органов и органов местного самоуправления, участвующих в реализации международно-правовых норм.

Правильное определение целей, задач, объекта и предмета диссертационного исследования помогло автору выработать четкие представления о сущности взаимодействия государственной власти и органов местного самоуправления.

Выводы и предложения, разработанные в процессе диссертационного исследования Джумалиевым Д.С., базируются на анализе соответствующих научных и нормативных источников, а обоснованность и достоверность результатов исследования достигнута автором благодаря комплексному характеру исследования, изучению обширного эмпирического материала, а также апробацией результатов исследования.

Диссертационное исследование может характеризоваться теоретической и практической значимостью.

Практическая значимость результатов исследования заключается в обосновании наиболее важных направлений совершенствования правовых актов, регулирующих систему взаимодействия государственной власти и местного самоуправления (по вопросам, разграничения полномочий между уровнями власти, уточнения статуса отдельных видов муниципальных образований, решения органами государственной власти вопросов местного значения, участия органов местного самоуправления в гражданском обороте, межбюджетных отношениях и др.).

Комплексное изучение теоретических и иных проблем, анализ и оценка складывающейся практики взаимоотношений государственной власти и местного самоуправления, выявление пробелов и недостатков позволяют представить на защиту ряд выводов, предложений и решений, вносящих вклад в разработку проблем взаимоотношений государственной власти и местного самоуправления.

Материалы диссертации могут быть применены в научной и педагогической работе по дисциплинам конституционное право, муниципальное право и международное право в процессе подготовки учебных программ и методических рекомендаций, пособий и учебников для студентов, а также государственных и муниципальных служащих.

Вместе с тем, в работе следовало уделить внимание вопросам определения приоритетных направлений при совершенствовании законодательства в области взаимодействия органов государственной власти и органов местного самоуправления.

В целом, диссертация соответствует предъявляемым требованиям, написана на актуальную тему, обладает новизной, имеет теоретическую ценность и практическую значимость и может быть рекомендована к публичной защите.

Ю.п.д., доц. Камытов К.Т.: Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелерин укуктук жөнөгө салуусу менен байланышкан маселелердин изилдөөсү, бир жагынан, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдары жана башка жагынан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосундагы мамилелерди шайкештөө үчүн, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун чыныгы калыптанышы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз иш-аракетине жоопкерчилик принцибин иш жүзөгө ашыруу үчүн маанилүү илимий көйгөй болуп саналат.

Иштин илимий жаңычылыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү эволюциянын процессинде келип чыккан теоретикалык жана практикалык көйгөйлөрдүн комплекстүү изилдөөсүн жүргүзүүнү биринчи ирет аракет жасоодо камтылат. Иштин жаңычылыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү жаатында улуттук жана эл аралык мыйзам чыгаруунун көрсөтүлгөн анализи, ошондой эле мыйзам чыгарууну өзгөртүү перспективасы жана жаңы ченемдерди кабыл алуунун кесепеттерин таап белгилөөсү шарттайт.

Диссертациялык иштин изденүүчүсү каралып жаткан көйгөй боюнча өзүнүн көз карашын туюнтуу жөндөмдүүлүгүн эң жакшы баада көрсөттү. Иште туюнтулган жыйынтыктар жетишерлик негизделген жана практикалык иш аракетте колдонулса болот. Чоң маанидеги кемчиликтер табылган жок.

Ошентип, Д.С.Джумалиевдин "Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспекттер" аттуу темадагы диссертациялык изилдөө иши толугу менен Кыргыз

Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын тийиштүү талаптарына ылайык аткарылган

Торга: Изденүүчү Д.С. Джумалиев диссертацияны Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиясынын “Конституциялык жана муниципалдык укук” кафедрасында даярдап жазды. Ал изилдоонун темасы боюнча чоң көлөмдөгү адабиятты изилдеп чыкты, анын ичинде жалаң гана юридикалык адабиятты гана эмес, башка да адабиятты изилдеди. Улуттук мыйзамдарды теоретикалык даярдап иштөөлөр аркылуу анализдеп, илимий-теоретикалык эмгектердин анализи камтылган, мамлекеттик бийлик менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү жаатында улуттук мыйзам чыгарууну мыктылоо боюнча сунуштамалар берилди. Диссертациянын негизги мазмуну ата мекендик жана чет элдик басылмаларда басылып чыкты.

Ошентип, Джумалиев Д.С. тарабынан маанилүү, орчундуу эмгек иши даярдап жазылды, ал олуттуу изилдөө эмгек ишин даярдады, бул эмгек ачык коргоого сунушталат. Сын пикирлерге жооп берүүчүн сөз изденүүчүгө берилет.

Изденүүчү: Менин көрсөтүлгөн ишимди кылдат менен изилдеп чыккандыгы үчүн жана диссертацияга оң баа берген үчүн бардык рецензенттерге алкыш айтам. Конструктивдик сын пикирлер жана сунуштоолор айтылды, аларды эске алып диссертациянын мындан ары мыктылоого күчүмдү жумшайм. Көпчүлүк сын пикирлер менен биз макулбуз, жана рецензенттердин сунуштоолорун сөзсүз диссертацияны кийинки жеткире иштөө процессинде эске алабыз.

Торга: талкууну бүтүп жатып, Д.С. Джумалиевдин диссертациялык ишин талкуулоосунун жыйынтыктарын чыгаралык. Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиясынын “Конституциялык жана муниципалдык укук” кафедрасынын жана “Мамлекет жана укук теориясы жана тарыхы” кафедрасынын мүчөлөрүнүн айтып кеткендерин жалпылап жатып, көрсөтүлгөн диссертациялык иш албетте, актуалдуу экендигин, илимий жаңылчылдыгы бар экендигин жана практикалык баалуулугу бар экендигин айтса болот. Изденүүчү тарабынан алынган жыйынтыктар, натыйжалар, корутундулар логикалык өз ара байланышта турат, жана изилдөөдө коюлган маселелерден келип чыккан. Алар ички бирдиктүүлүк менен айырмаланат, негизделген жана ырасталган. Талкуулоо убагында айтылган сын пикирлер сунуштама мүнөздү алып жүрөт жана изилдөө ишинин мыкты жактарын эч кемитпейт. Диссертация юридикалык илимдер доктору окумуштуу даражаны изденип алуу үчүн коюлган тийиштүү талаптарга толугу менен ылайык келет жана ачык коргоого сунушталат.

Талкуулоодон кийин рецензиялана турган диссертациялык ишке карата корутундунун биротоло бүткөн варианты добуш берүүгө сунушталган.

Джумалиев Данияр Сардарбековичтин 12.00.02-конституциялык укук; муниципалдык укук; 12.00.10.-эл аралык укук; европа укугу адистери боюнча “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү; конституциялык жана эл аралык укуктук аспекти” аттуу темадагы юридикалык илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык изилдөөсүнө Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиясынын “Конституциялык жана муниципалдык укук” жана “Мамлекет жана укук теориясы жана тарыхы” кафедраларынын

Корутундусу

1. Изилдөө темасынын актуалдуулугу

Мамлекеттик бийлик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында жүргүзүлгөн реформалардын шартында теоретикалык деңгээлде мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин мүмкүн болгон моделдерин ачып көрсөтүү маселеси, ошондой эле ошол

өз ара мамилелердин моделинин өгөчөлүктөрүн белгилеп, аны реформалоо жолдорун аныктоо маселеси бүгүнкү күндө маанилүү жана актуалдуу болуп эсептелинет.

Изилдөө ишинин актуалдуулугу мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын жергиликтүү өз алдынча башкарууну уюштуруунун жана иш-аракетинин жалпы принциптерин аныктоо укугунун салыштыруу зарылдыгы менен аныкталат. Ошону менен катар, уюштуруунун жалпы принциптеринин мазмуну кандай экендигин, жергиликтүү өз алдынча башкарууну жөнгө салууда мамлекеттик бийлик ошол принциптердин чегинен чыга алабы, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун уюштуруу принциптердин бардыгы бир мыйзамдын ичинде топтолушу керекби деген суроолорду чечиш керек. Тийиштүү мыйзам канчалык даражада деталдаштыруу менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун негизин аныкташкерек экендиги да так эмес маселе болуп жатат. Мындан тышкары, мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү менен байланышкан укуктук көйгөйлөр тутумдуулуктун, макулдашуулуктун жоктугунан, бул чөйрөнүн ченемдик-укуктук жөнгө салуусунда болгон бир-бирине каршы келе тургандыктын кесепетинен келип чыгат. Белгилеп кеткен жана башка көйгөйлөр жана кайчылыктар ачык көрсөтүлүш керек, алэми алардын себептери анализденип, көйгөйлөрдү чечүү варианттары сунушталыш керек.

Мамлекеттик бийликтин органдары менен жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүүсүнүн жаатындагы эл аралык жана улуттук мыйзам чыгаруучулуктун өз ара катыш маселесин анализдөө азыркы өнүгүү баскычында эл аралык укуктун жалпыга таанылган принциптердин жана ченемдердин ролу жөнүндөгү маселени чечүүгө карата болгон жаңы мамилелерди издөө үчүн гана эмес, ошондой эле эл аралык-укуктук ченемдери жүзөгө ашырууга катышкан ички мамлекеттик укуктун субъекттери – мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары үчүндө өтө маанилүү жана зарыл.

Мамлекеттик бийлик органдарынын жана эл аралык органдарынын өз ара аракеттенүүсүн жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзам чыгаруусу жана эл аралык мыйзам чыгаруусу мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин эволюциясына таасир тийгизген жергиликтүү өз алдынча башкаруу жана мамлекеттик бийликтин органдарынын тутумунун тигил же бул элементтеринин белгилөө өзгөчөлүктөрү Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайыктуулугу жагынан кылдат изилдөө жүргүзүү керек.

Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелерин укуктук жөнгө салуусу менен байланышкан маселелердин изилдөөсү, бир жагынан, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик бийлик органдары жана башка жагынан жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосундагы мамилелерди шайкештөө үчүн, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун чыныгы калыптанышы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз иш-аракетине жоопкерчилик принцибин иш жүзөгө ашыруу үчүн маанилүү илимий көйгөй болуп саналат.

Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсүнө тиешелүү теорияда жана практикада пайда болуучу бардык айтылып кеткен жана башка маселелер диссертациялык изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун, маанилүүлүгүн шарттады.

2. Изденүүчүнүн жеке салымы

Юридикалык илимге изденүүчүнүн жеке салымы изилдөөнүн жаңычылдыгы менен, актуалдуу көйгөйлөрдү чечүү аракети жана мамлекеттик бийлик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелердин жаатында мыйзам чыгарууну өркүндөтүү аракети менен аныкталат. Коргоого коюлган жоболор диссертант тарабынан жекече иштелип чыкты.

3. Изилдөө жыйынтыктарынын тажрыйбалык маанилүүлүгү жана иштин илимий жаңычылыгы

Изилдөө жыйынтыктарынын тажрыйбалык маанилүүлүгү мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү тутумун жөнгө салуучу укуктук актылардын мыктылоонун (бийлик деңгээлдердин ортосунда ыйгарым укуктарды чектөө, муниципалдык түзүмдөрдүн айрым түрлөрүнүн статусун тактоо, жергиликтүү маанидеги маселелерди мамлекеттик бийлик тарабынан чечүү, жарандык жүгүртүмдө жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын катышуусу, бюджетаралык мамилелердин маселелери боюнча) маанилүү багыттарын негиздөөдө камтылат.

Теоретикалык жана башка көйгөйлөрдүн комплекстүү изилдөөсү, мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин түзүлгөн практикасын анализдөөсү жана баалоосу, кенемтелерди жана кемчиликтерди таап белгилөө мамлекеттик бийлик менен жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара мамилелеринин көйгөйлөрүн иштеп чыгарууга салым кошкон бир катар жыйынтыктарды, сунуштарды, чечимдерди коргоого көрсөтүүгө мүмкүндүк берет.

Иштин илимий жаңычылыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү эволюциясынын процессинде келип чыккан теоретикалык жана практикалык көйгөйлөрдүн комплекстүү изилдөөсүн жүргүзүүнү биринчи ирет аракет жасоодо камтылат. Иштин жаңычылыгы мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүү жаатында улуттук жана эл аралык мыйзам чыгаруунун көрсөтүлгөн анализи, ошондой эле мыйзам чыгарууну өзгөртүү перспективасы жана жаңы ченемдерди кабыл алуунун кесепеттерин таап белгилөөсү шарттайт.

4. Диссертантын илимий иштеринин баалуулугу

Диссертантын илимий иштеринин баалуулугу - диссертацияда камтылган мамлекеттик бийлик менен жергиликтүү өз ара башкаруунун өз ара аракеттенүүсү жаатында Кыргыз Республикасынын мыйзам чыгаруусун мыктылоо боюнча жыйынтыктар жана сунуштар мыйзам чыгаруу органдары менен мыйзам чыгаруу ишинде колдонулса болот.

Диссертациянын материалдары конституциялык укук, муниципалдык укук жана эл аралык укук сабактары боюнча илимий жана педагогикалык иште, окуу программаларды жана усулдук сунуштамаларды, студенттер, ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызмат адамдары үчүн окуу куралдарын жана окуу китептерди даярдоо процессинде колдонууга болот.

5. Диссертация ылайык келген адистик

Д.С. Джумалиевдин "Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспектер" аттуу темадагы диссертациясы бүткөн, комплекстүү өз алдынча аткарылган изилдөө болуп эсептелинет, түзүмү жана мазмунун боюнча 12.00.02 – конституциялык и муниципалдык укук; 12.00.10 – эларалык укук, европа укугу адистерине толугу менен ылайык келет.

6. Изденүүчүнүн басылып чыккан иштеринде диссертациянын материалдарынын чагылдырылышынын толуктугу

Диссертациялык изилдөөнүн темасы боюнча негизги жоболорду камтыган төмөнкү илимий иштер басылып чыккан:

1. Джумалиев Д.С. Правовые основы организации и деятельности органов местного самоуправления Кыргызской Республики [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Научный

журнал "Вестник" Национальной Академии Наук Кыргызской Республики №1, 2013. – С.141-144.

2. Джумалиев Д.С. Представительные органы местного самоуправления как ключевые элементы формирования системы органов местного самоуправления в Кыргызской Республике [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Научный журнал "Вестник" Национальной Академии Наук Кыргызской Республики №1, 2013. – С.144-147.

3. Джумалиев Д.С. Общие теоритические аспекты местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 1, 2014. – С.48-50.

4. Джумалиев Д.С. Принципы местного самоуправления Кыргызской Республики [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 1, 2014. – С.50-53.

5. Джумалиев Д.С. Проблемы систематизации нормативно-правовых актов органов местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 2, 2014. – С.79-82.

6. Джумалиев Д.С. Система нормативных правовых актов муниципального образования: состояние, проблемы и перспективы развития [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 2, 2014. – С.82-84.

7. Джумалиев Д.С. Муниципальная власть [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 4, 2015. –С. 21-24.

8. Джумалиев Д.С. Понятие и принципы местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 2, 2015. – С.22-26.

9. Джумалиев Д.С. Модели взаимоотношений государственной власти и местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 3, 2016. – С. 47-51.

10. Джумалиев Д.С. Проблемы в построении эффективной модели взаимоотношений государственной власти и местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 3, 2016. – С. 51-54.

12. Джумалиев Д.С. Проблемы, препятствующие эффективному осуществлению деятельности органов местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ "Вестник" Кыргызской Государственной Юридической Академии № 2, 2017. – С. 63-68.

13. Джумалиев Д.С. Роль международно-правовых актов в становлении института местного самоуправления в Кыргызской Республике [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 8, – 2017. – С. 47-50.

14. Джумалиев Д.С. Пути повышения эффективности взаимодействия государственной власти и местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 8, – 2017. – С. 50-54.

15. Джумалиев Д.С. Государственная власть и местное самоуправление в системе осуществления власти [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 9, – 2017. – С.73-76.

16. Джумалиев Д.С. Проблемы взаимодействие органов государственной власти и органов местного самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 9, – 2017. – С. 77-80.

17. Джумалиев Д.С. Основные теории возникновения органов местного самоуправления и государственной власти [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 10, – 2017. – С. 187-190.

18. Джумалиев Д.С. Правовая природа возникновения органов государственной власти и органов местного самоуправления в зарубежных странах [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 10, – 2017. – С.190-193.

19. Джумалиев Д.С. Имплементация норм международного права в формах воздействия государство на местное самоуправление [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 11, – 2017. – С.86-88.

20. Джумалиев Д.С. Проблемы соотношения норм международного права и национального законодательства в процессе взаимодействия самоуправления [Текст] /Д.С. Джумалиев/ Modern Science International scientific journal. – № 11, – 2017. – С.88-90

21. Рысендеев Б.Дж., Джумалиев Д.С. Правовое регулирование взаимоотношений республиканскими и местными бюджетами Кыргызской Республики [Текст] / Рысендеев Б.Дж., Д.С. Джумалиев/ ТНУ серия социально-экономических наук №2/8 часть 1 2017. – С. 183-186.

22. Рысендеев Б.Дж., Джумалиев Д.С. Некоторые вопросы правового регулирования муниципальной собственности Кыргызской Республики [Текст] / Рысендеев Б.Дж., Д.С. Джумалиев/ ТНУ серия социально-экономических наук №2/8 часть 2 2017. – С. 212-216.

ТОКТОМ ЧЫГАРЫЛДЫ:

1. Джумалиев Данияр Сардарбековичтин “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспектер” аттуу темадагы юридикалык илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык изилдөөсүн талкуулоо боюнча корутундуну бекитүү.

2. Джумалиев Данияр Сардарбековичтин 12.00.02-конституциялык укук; муниципалдык укук; 12.00.10.-эл аралык укук; европа укугу адистери боюнча “Мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өз ара аракеттенүүсү: конституциялык жана эл аралык укуктук аспектер” аттуу темадагы юридикалык илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн диссертациялык изилдөө ишин ачык коргоого сунуштоо.

Төрага:
конституциялык укук: муниципалдык
укук кафедрасынын башчысы,
ю.н.д., доцент

Катчы:
конституциялык укук: муниципалдык
укук кафедрасынын окутуучусу

Муратбекова С.М.

Молдошева А.К.

